

Vytvorme pre utečencov z Ukrajiny dôstojné pracovné podmienky

Z humanitárnych a morálnych dôvodov prijmemo na Slovensku stovky tisíc Ukrajincov. Z čisto pragmatického hľadiska je obojstranne výhodné ich čo najskôr zaradiť do našej spoločnosti, do pracovného trhu, vzdelávania, sociálnej a zdravotnej starostlivosti. **Aktívni migranti – pracujúci, študujúci, podnikajúci – budú prínosom aj pre našu ekonomiku a verejné financie.** Migranti dlhodobo uviaznutí v utečeneckých táboroch by boli naopak príťažou. Vytvorme pre utečencov dôstojné pracovné podmienky správnym nastavením legislatívy a tiež osobným prístupom k budúcim kolegom, susedom, či spolužiakom.

Utečenci neohrozujú pracovné miesta domácich zamestnancov. Na tom je široká odborná zhoda. Počet pracovných miest v ekonomike totiž nie je fixný. Sme malá a otvorená ekonomika, kde trh práce je dynamický a pružný. Medzi rokmi 2013 a 2019 napríklad stúpol počet pracujúcich o viac ako 250 tisíc, z toho desiatky tisíc obsadili cudzinci – a nevytlačili pritom domácich zamestnancov. Práve naopak, neobsadené voľné pracovné miesta lámu stále nové rekordy. Príkladmi veľmi úspešnej integrácie utečencov sú Poľsko v posledných rokoch alebo Rakúsko po vojnách v bývalej Juhoslávii.

Práve imigranti, viac ako domáci pracovníci, obsadzujú voľné pracovné miesta v tých povolaniach, sektoroch a regiónoch, kde je nedostatok pracovnej sily. Tým **vypĺňajú úzke miesta v ekonomike a zlepšujú predpoklady na investície, zvyšovanie zamestnanosti a rast ekonomiky.** Cudzinci sú na trhu práce vždy v nevýhode oproti domácim – nepoznajú náš jazyk, predpisy, či zvyky.

Aj preto platí, že cudzinci v ekonomike netlačia mzdy nadol. Zamestnanci zo zahraničia často obsadzujú pracovné miesta, ktoré z rôznych dôvodov domáci nechcú alebo nevedia obsadiť, a tým dopĺňajú domácich pracovníkov. Už dnes sa nemocnice v niektorých regiónoch spoliehajú na ukrajinských lekárov či sestry, čo umožňuje zamestnať aj laborantov, technikov, či administrátorov.

Každý nový pracujúci je zároveň aj nový zákazník a spotrebiteľ. Noví zamestnanci vytvárajú dodatočný dopyt a to pomáha zamestnať ďalších ľudí. Ukrajinci budú chodiť ku kaderníkovi, aj na krúžky a budú nakupovať naše produkty a využívať naše služby.

Vysokokvalifikovaní utečenci môžu dokonca zvýšiť celkovú produktivitu a tým aj mzdy Slovákov. Na Slovensku už teraz chýbajú mnohí vysokokvalifikovaní profesionáli, bez ktorých nedokážu firmy zvyšovať produktivitu a rast hospodárstva. Talent priťahuje najproduktívnejšie a rýchlo rastúce firmy, ktoré ponúkajú vysoké mzdy. Prítomnosť aj niekoľkých kľúčových talentovaných zamestnancov, napríklad v podobe vývojárskeho alebo dizajnerskeho oddelenia, môže zachrániť či zlepšiť pracovné miesta radovým zamestnancom, ktorí by inak boli ohrození sťahovaním firmy za lacnejšou pracovnou silou.

Pristaňovalci častejšie zakladajú firmy a akceptujú riziko podnikania. Nakoľko často nemajú čo stratiť a vychádzajú len z vlastných schopností a skúseností, ľudia prichádzajúci zo zahraničia sú ochotnejší akceptovať riziko a tvoriť nové projekty. Vidia veci z inej perspektívy a neboja sa skúsiť robiť veci inak – lebo nie sú zvyknutí na zabehnuté spôsoby

fungovania. Z Ukrajiny k nám zatiaľ prichádzajú najmä ženy, medzi ktorými je zakladanie podnikov menej časté. Za mnohými z nich však neskôr prídu aj muži.

Udržanie cudzincov v krajine prináša pre verejné financie príjmy z daní. Slovensko patrí medzi najrýchlejšie starnúce ekonomiky, čo spôsobuje problémy s udržateľnosťou verejných financií. Klesá nám počet ľudí v pracovnom veku a stúpa počet dôchodcov. Dane z príjmov pracujúcich Ukrajincov vygenerujú peniaze na lepšie verejné služby či prvý dôchodkový pilier, a to bez potreby zvyšovania daní, či nákladov na vzdelávanie.

Bez aktívneho prístupu štátu pri umiestňovaní utečencov na trhu práce bude náš účet za utečencov vyšší. Preto musíme urýchlene zabezpečiť legislatívne predpoklady a účinné nástroje na ich plnohodnotné zamestnanie a začlenenie sa do systémov zdravotnej starostlivosti, sociálneho zabezpečenia a vzdelávania. Ak im nevytvoríme na Slovensku dôstojné pracovné podmienky, tak najvzdelanejší utečenci, ktorí si miesto pobytu môžu vďaka vysokej kvalifikácii vybrať, zo Slovenska odídu. U nás potom ostanú skôr ťažšie zamestnateľní ľudia, ktorým budeme poskytovať najmä humanitárnu pomoc.

Michal Habrman	Slovenská ekonomická spoločnosť
Michal Mušák	Klub ekonomických analytikov
Zuzana Fungáčová	Slovenská ekonomická spoločnosť
Andrej Svorenčík	Slovenská ekonomická spoločnosť
Martin Šuster	Klub ekonomických analytikov, Slovenská ekonomická spoločnosť
Elena Kohútiková	
Eduard Baumohl	Slovenská ekonomická spoločnosť
Michal Mešťan	Ekonomická fakulta UMB v Banskej Bystrici
Peter Molnár	University of Stavanger, Nórsko
Peter Krištofik	Slovenská ekonomická spoločnosť
Anetta Čaplánová	Slovenská ekonomická spoločnosť
Katarína Ilčíková	Slovenská ekonomická spoločnosť
Pavol Povala	Slovenská ekonomická spoločnosť
Radovan Vadovic	Slovenská ekonomická spoločnosť
Tomáš Jagelka	Slovenská ekonomická spoločnosť
Kristína Gardonova	Slovenská ekonomická spoločnosť
Brian Fabo	Klub ekonomických analytikov, Slovenská ekonomická spoločnosť
Anton Marci	Slovenská ekonomická spoločnosť
Lucia Šrámková	Klub ekonomických analytikov
Martin Guzi	Slovenská ekonomická spoločnosť
Martin Barti	Klub ekonomických analytikov
Martin Pažický	Slovenská ekonomická spoločnosť
Lukáš Lafférs	Slovenská ekonomická spoločnosť
Vladimír Gazda	Slovenská ekonomická spoločnosť
Ivan Lichner	Klub ekonomických analytikov
Martin Berka	Slovenská ekonomická spoločnosť
Vladimír Novák	Slovenská ekonomická spoločnosť
Lubos Pastor	Slovenská ekonomická spoločnosť
Richard Kališ	Slovenská ekonomická spoločnosť

Ivan Mikloš	MESA10
Peter Tóth	Klub ekonomických analytikov, Slovenská ekonomická spoločnosť
Jana Péliová	Slovenská ekonomická spoločnosť
Martin Dluhoš	Slovenská ekonomická spoločnosť
Tomáš Výrost	Slovenská ekonomická spoločnosť
Marcela Veselková	Klub ekonomických analytikov, Slovenská ekonomická spoločnosť
Jana Fidrmuc	Slovenská ekonomická spoločnosť
Michal Kolesár	Slovenská ekonomická spoločnosť
Ján Kollár	Slovenská ekonomická spoločnosť
Mikulas Luptacik	Slovenská ekonomická spoločnosť
Marian Šaling	Slovenská ekonomická spoločnosť
Jan Fidrmuc	Slovenská ekonomická spoločnosť
Jakub Dovčík	
Martin Kahanec	Slovenská ekonomická spoločnosť
Renáta Hall	